

Tiș'a (9) BeAv [anul 5779]

Această zi este o zi de [taanit](#) (post și alte ritualuri de doliu) și totodată [derabanan](#) תענית דרבנן, adică nu este poruncită în Tora scrisă, ci, mult mai târziu, în profeți. Ziua aceasta este apogeul celor trei săptămâni numite „zilele între strămtorări” în care se țin obiceiuri de doliu. Ea este unul dintre cele mai severe dintre cele patru posturi care comemorează distrugerea celor două Temple. În afară de asta comemorăm în această zi și alte dezastre, în special pe cele întâmplare în jurul acestei date. Evenimentele întâmplare pe această dată au cauzat întotdeauna expulzarea poporului evreu din țara sa și mai ales distrugerea celui de al doilea Templu, care a dus la un exil de două mii de ani.

Spre deosebire de celelalte posturi [derabanan](#) care se țin de dimineața până seara, acest post este din seară până în seara următoare (cam 24 de ore și jumătate). În acest post se mențin cele 5 „chinuri” [inuyim](#) עינויים, adică interdicții severe, care sunt impuse de Iom Kipur: mâncat și băut, spălat, uns (inclusiv cu săpun etc.), încălțat pantofi și raport sexual. De Tiș'a (9) BeAv li se alătură acestor 5 interdicții și câteva ritualuri de doliu, cum ar fi de stat pe jos și nu pe scaun și interdicția de a învăța. După începutul postului se citește cartea „Eicha” („Plângerile lui Ieremia”) care este o jeluire în amintirea distrugerii Templului. Cartea se citește și în sinagogă dar și în public la „Kotel Hamaaravi” („Zidul Plângerii”) și în alte părți din țară. În afară de asta se citesc toată ziua cântece și rugăciuni de jale (jeluiri) [chinot](#) חינוט despre distrugerea Templelor și alte nenorociri care au venit peste poporul evreu. Bineînțeles, dacă postul cade de Șabat (ca anul acesta), postul se amână pe duminică. După tradiția bazată pe profeția lui Zecharia/Zaharia 8:19, după venirea Mașiah/Mesia această zi se va transforma dintr-o zi de doliu într-o zi de sărbătoare și veselie ca și celelalte posturi enumerate acolo de profet. În Talmud Ierusalimi, tactatul Brachot 2:4 scrie că Mașiahul se va naște de Tiș'a (9) BeAv.

Nenorocirile petrecute de Tiș'a (9) BeAv

În Mișna, tactatul Taanit cap. 4 sunt descrise marile nenorociri care au căzut pe capul evreilor:

„Cinci lucruri li s-au întâmplat strămoșilor noștri de Șiv'a asar (17) BeTamuz și cinci de Tiș'a (9) BeAv. De Tiș'a (9) BeAv s-a dat verdictul pe strămoșii noștri să nu intre în țară, s-a distrus primul Templu și al doilea Templu, a fost cucerit orașul Beitar și a fost arat orașul”.

Vom explica în detaliu fiecare catastrofă:

- Prima nenorocire este [pedeapsa primită de poporul aflat în pustiu de a nu intra în țară 40 de ani](#), din pricina plângerilor față de Kadoș Baruch Hu și păcatul iscoadelor (în afară de Iehoșua Bin Nun și Calev Ben Iefune) de a defăima țara Israelului pentru a speria populația de ceea ce se află acolo. Toate acestea sunt descrise în BeMidbar/Numeri cap. 14, inclusiv verdictul în versete 33-34. Un midraș din Talmud, tactatul Sanhedrin 104:b stabilește că acest eveniment s-a petrecut de Tiș'a BeAv și leagă acest eveniment de alte dezastre petrecute mai târziu.
- A doua nenorocire descriesă în Mișna este [distrugerea primului Templu](#). Conform tradiției evreiești acest lucru s-a petrecut în anul evreiesc 3338, adică anul 422 î.e.n. După cronologia istorică, acest dezastru sa petrecut în anul 586 î.e.n. Templul a fost distrus de trupele regelui Babilonului, Nabucodonosor al doilea. O mare parte a poporului a fost exilată în Babilon, chiar dacă a fost un exil relativ scurt, de doar

70 de ani. Reîntoarcerea evreilor din Babilon în țară, a durat, totuși, cu mult mai mult, fiindcă mulți s-au naturalizat acolo și au beneficiat de un trai foarte bun. Este aceeași problemă a Galutului/Exilului care dăinuie și astăzi.

- Următoarea nenorocire s-a petrecut cu 650 de ani mai târziu. Este vorba despre [distrugerea celui de al doilea Templu](#), care s-a petrecut în perioada „celei mari revolte”, *hamered hagadol* המרד הגדול în anul 70 e.n. Templul a fost distrus de armata romană, în frunte cu comandantul ei, Titus. La întoarcerea lui Titus la Roma s-a intrat în oraș pe acordurile marșului triumfal, festivitate care a rămas eternizată pe renumitul „Arc al lui Titus”, pe care putem vedea comorile jefuite de romani din Templu, printre care prețioasa „Menora”.
- Ultimele două nenorociri aparțin perioadei revoltei lui Bar Cochva despre care am scris un amplu articol, care poate fi consultat în capitolul „sărbători”. Cea de-a patra nenorocire istorică este [căderea orașului Beitar](#), ultima redută a lui Bar Cochva, în mâinile romanilor în anul 135 e.n. Rambam (Maimonides) în cartea lui „Mișne Tora” (care ne stabilește toate *halachot* pe baza cărții Deutoronom) scrie așa: „A fost cucerit (de romani) un oraș mare numit Bet Tor (Beitar în pronunțarea noastră) în care locuiau zeci de mii de persoane care aveau un rege mare (se referă la Bar Cochva) pe care ei și mulți înțelepți l-au crezut *Melech haMașiah* מלך המשיח (regele Mesia). Toți au fost omorâți și a fost acolo un necaz mare cum a fost și distrugerea Templului” (Rambam, Mișne Tora, Taaniyot 8:3).
- Ultima și cea de-a cincea lovitură istorică primită de evrei este [distrugerea totală a orașului Beitar](#) imediat după ce a fost cucerit, un fapt de o gravitate enormă, care a însemnat raderea efectivă a orașului de pe teritoriul său. Acest fapt s-a petrecut (după spusele lui Rambam) în aceeași zi. În continuarea citatului de mai sus Rambam ne spune: „În aceeași zi de dezastru (în care a fost cucerit Beitar) regele Turnusrufus cel Rău, *harașa* טורנוסרופוס הרשע, din regii Edomului (adică păgân), a dat ordinul ca orașul să fie arat ca să se împlinească spusele lui Ieremia 26:18: „Țion va fi arat ca un ogor”. Orașul Beitar era un oraș mare nu departe de Ierusalim, iar Turnusrufus este numele din Talmud a lui Rufus, care a fost guvernatorul roman al Iudeii în anii 130-134 și a construit orașul păgân Aelia Capitolina pe ruinele Ierusalimului.

În tradiția evreiască mai sunt amintite multe alte nenorociri care au venit peste evrei în chiar de data aceasta sau într-o dată apropiată. Vom aminti aici numai câteva dintre ele:

- [Expulzarea evreilor din Anglia](#). Pe data de Tiș'a (9) BeAv anul 5050 (18 iulie 1290) regele Eduard I regele Angliei a ordonat expulzarea tuturor evreilor până la 1 noiembrie. Fraza finală : „Cei care vor rămâne vor fi executați!”
- [Expulzarea evreilor din Franța](#). Pe data de Yod (10) BeAv anul 5106 (22 iulie 1306) regele Franței Filip IV a ordonat tuturor evreilor să părăsească țara într-o lună.
- [Expulzarea evreilor din Spania](#). În noaptea de Het (8) BeAv anul 5252 (31 iulie 1492) s-au încheiat cele patru luni care li s-au dat evreilor ca să părăsească Spania.

Câteva detalii despre ziua de post

În calendarul evreiesc această zi cade în aceeași zi a săptămânii cu prima zi de Pesah, adică poate fi Duminică, Marți, Joi sau Șabat. Când cade de Șabat se amână pe Duminică. Postul se ține din ajunul zilei până la ieșirea stelelor a doua zi, adică în jur de 24 de ore și jumătate. Din cauză că este o *mițva derabnan* מצווה דרבנן și nu din Tora nu este nevoie să adăugăm perioada de 20-40 de minute (depinde de oraș) de „adăugare la zi” înainte de căderea întunericii cum se procedează de Șabat și Iom Kipur.

Înainte de Tiș'a (9) BeAv nu se mănâncă două feluri la masă, nu se mănâncă carne și nu se bea vin. La *seuda mafseket* סעודה מפסקת, adică masa cu care începe postul, se mănâncă un singur fel, bineînțeles fără carne și vin. Mulți mănâncă un ou fiert sau orez cu linte. Dacă postul este Duminică masa este masa de *seuda șlišit* סעודה שלישית, a treia și ultima masă de Șabat și atunci se mănâncă orice, fiindcă masa este încă pe timpul Șabatului. În concluzie, putem relata ce spune despre post dictonul hasidic următor: „[Două zile sunt pe an în care interdicția de](#)

a mânca este inutilă: Tiș'a (9) BeAv și Iom Kipur. De Tiș'a (9) BeAv - cine ar putea să mănânce? De Iom Kipur - cine ar vrea să mănânce?"

Interdicția de a lucra depinde de localizare, spre deosebire de Șabat. În locuri unde se lucrează de obicei este voie să se lucreze. Sunt unii care lucrează numai o jumătate de zi. În ziua aceasta nu se obișnuiește a se saluta. Dacă cineva, care nu știe, te salută, trebuie, totuși, să-i răspunzi.

Rugăciuni și ritualuri

Sunt foarte multe deosebiri față de rugăciunile zilnice. Noi nu le vom enumera mai ales din cauză că sunt extrem de multe diferențe de la comunitate la comunitate. Vom aminti doar câteva care se țin în majoritatea comunităților de așkenazim:

Nu se stă pe scaune în timpul rugăciunii ci pe jos, cel puțin la Șaharit, adică până după ora mesei. La Șaharit nu se pun Talit și tfilin, ci de obicei, ele se pun la Minha. Citirea din Tora nu se face din centrul sinagogii, ci dintr-o parte și ținerea, acoperirea și *glila*, adică învârtirea și închiderea sulului se fac diferit de modul obișnuit.

Sunt foarte multe deosebiri și la rugăciuni, pe care, de asemenea, nu le vom aminti aici.

Tiș'a (9) BeAv în Israel

În Israel, ca de obicei, se simte imediat că este o zi specială. Chiar și traficul rutier este mult diminuat. Toate locașurile publice care oferă distracție (cafenele, restaurante, cinematografe etc.) sunt închise prin lege. La posturile de radio și televiziune sunt programe speciale, multe despre dezastrele descrise mai sus, cu muzică fără sonorități excesive. În noaptea de post se citește în public cartea Eicha („Plângerile lui Ieremia”) de preferință în locuri deschise. De exemplu, în Tel Aviv citirea are loc în Piața „Rabin”, în fața primăriei, acolo unde a fost acest mare om politic asasinat.

Ziua de Tiș'a (9) BeAv este o zi de pioasă reculegere, în care fiecare evreu trebuie să-și amintească de marile încercări prin care a trecut de-a lungul istoriei sale zbuciumate poporul căruia el aparține, astfel ca în viitor niciuna să nu se mai repete și mai ales ziua aceasta să ne întărească ca persoane și ca indivizi.